

Anhang.

I. Testimonia.

- I. *Julius Romanus* (s. III) bei *Charisius Gr. L. I 216, 28* (s. Fragmente V, VIII, IX, XI, XII, XIII)
Asper commentario Sallustii historiarum.
- II. *Aelius Donatus* (s. IV) im *Terenzkommentar* (s. Fragmente I—III).
- III. *Ausonius* (s. IV) 3, 17 ff. p. 2 Sch.
Nec fora non celebrata mihi, set cura docendi
Cultior et nomen grammatici merui,
Non tam grande quidem, quo gloria nostra subiret
Aemilium aut Scaurum, Berytiumue Probum.
- IV. *Ausonius: Epist. 18, 27*
quem Claranus, quem Scaurus et Asper, quem sibi conferret Varro.
- V. *Seruius* (s. IV ex.) im *Vergilkommentar* (s. Fragmente X, XV, XXVI—XXVIII, XXXI, XXXVII—XXXIX, XLV, XLVI, XLVIII, XLIX, LI—LV).
- VI. *Hieronimus* (s. IV/V): *Apol. adv. Rufinum 1, 16* (2 Sp. 472 Vall.)
Puto quod puer legeris Aspri in Vergilium et Sallustium commentarios (Vulcatii in orationes Ciceronis, Victorini in dialogos eius et in Terentii comoedias praeceptoris mei Donati, aequae in Vergilium et aliorum in alios, Plautum videlicet, Lucretium, Flaccum, Persium atque Lucanum).
- VII. *Augustinus* (s. IV/V): *De utilitate credendi 17*
Nulla imbutus poetica disciplina Terentianum Maurum sine magistro attingere non audes, Asper, Cornutus, Donatus et alii innumerabiles requiruntur, ut quilibet poeta possit intellegi.
- VIII. *Macrobius* (s. IV/V): *Saturnalia* (s. Fragmente XXXII, XXXV).
- IX. *Rufinus Antiochensis* (s. V): *Comment. in metra Terentiana Gr. L. VI 555, 1* (s. Fragment IV)
Asper in commentario Terentii.
- X. *Rufinus Antiochensis: Comment. in metra Terentiana Gr. L. VI 565, 1*
Mensuram esse in fabulis Terentii et Plauti et ceterorum comicorum et tragicorum dicunt hi: Cicero, Scaurus . . . Helenius, Asper, Fl. Caper, Arruntius, Probus, Plinius, Euanthius, Sacerdos qui et Donatus, Iuba.
- XI. *Pompeius* (s. V ex.): *Comment. artis Donati Gr. L. V 273, 12* (s. Fragment VII).
- XII. *Consentius* (s. V?): *Ars Gr. L. V 402, 15* (s. Fragment XVIII).
- XIII. *Priscianus* (s. VI): *Partitiones XII uers. Aen. 131: Gr. L. III 489, 36* (s. Fragmente LVII, LVIII a, b)
Asper de uerbo.
- XIV. *Lydus* (s. VI): *De magistr. 3, 8* (s. Fragment VI)
Αἰμίλιος ἐν τῷ ἐπομνήματι τῶν Σαλλονσιῶν ἱστοριῶν.
- XV. *Scholia Veronensia ad Verg.* (s. Fragmente XX—XXIV, XXIX, XXX, XXXIII, XXXIV, XL—XLIV, XLVII, L, LVI).
- XVI. *Scholia Vaticana ad Verg.* (s. Fragmente XVI, XVIIa).
- XVII. *Ps.-Probus: Comment. in Verg. Bucolica et Georgica* (s. Fragmente XIX, XXV).
- XVIII. *Philargyrius: Explanatio in Bucolica Vergilii* (s. Fragment XIV).
- XIX. *Scholia Bernensia ad Verg. Georgica* (s. Fragment XVIIIb).
- XX. *Scholia ad Statii Achill. I 238* (s. Fragment XXXVI).

II. Fragmenta.

A. Comment. in Terentium.

- I. *Donati comm. Terenti ad Adelph. 323 (III 2, 25)*
 QVID FESTINAS MI GETA Probus personae assignat hoc Sostratae, Asper non uult ad omnia seruum respondere, sed nutrice[m] putat hoc loqui.
- II. *Donati comm. Terenti ad Adelph. 559 (IV 2, 20)⁵*
 EM VIDE VT DISCIDIT LABRVM Asper mediam longam a caedendo accipit, ego mediam breuem a scindendo.
- III. *Donati comm. Terenti ad Phorm. 74 (I 2, 24)¹*
 MEMINI RELINQVI ME D. I. M. sic Vergilius (*Aen. XII 539—40*) 'nec di texere Cupencum Aenea ueniente sui'. hoc Asper, sed mihi uidetur ad hoc addidisse 'meo', ne esset ἀμφίβολον, cui diceret 'irato deo'. Naevius in Stalagmo (*Ribb. com.³ p. 21*) '†nisa deo meo propitio meus homo est'.
- IV. *Rufini comm. in metra Terentiana Gr. L. VI 555, 1*
 Asper in commentario Terentii sic:
 Hosce uersus agere coepisset (*Phorm. 315 = II 2, 1*) 'itane patris ais aduentum ueritum hinc abiisse ad domum' et deinceps qui secuntur quadrati.

B. Comment. in Sallustium.

- V. *Julius Romanus de aduerbio = Charisius Gr. L. I 216, 28*
 RECENS Asper commentario Sallustii historiarum I (*fr. 2 Maurenbr.*) nunc aduerbium nunc nomen id esse dicit, ut 'recens scrip(tum)'. potest enim esse temporis (aduerbium).
- VI. *Lydus de magistr. 3, 8*
 (οἱ δὲ) νομεγκλάτωρες, ὡς φησιν ὁ Αἰμίλιος ἐν τῷ ὑ(πομνή)ματι τῶν Σαλλουστίου ἱστοριῶν (*I fr. 48 M.*), ὀνομασται καὶ ἀνα(φω)νηταὶ τῶν τογάτων εἰσίν.
- VII. *Pompeii commentum Gr. L. V 273, 4*
 AD et APVD . . . discretionem relinquunt in loquendo nos hodie hoc teneamus, ut AD semper ad locum sit, APVD semper in loco sit. legimus quidem apud Sallustium — in historiis (*I fr. 119 M.*) habemus — 'ille Conisturgim apud legiones uenit': mutauit praepositionem. Asper defendit et ita dixit:
 CONISTVRGIM VENIT ad quam Conisturgim uenit? ubi fuerant legiones, quo uenit. conuertas ordinem: iste enim dixit 'Conisturgim apud legiones uenit' id est apud Conisturgim fuerant legiones, quo iste uenit. mutauit ordinem. ergo APVD in loco esse debet etc.
- VIII. *Julius Romanus de aduerbio = Charisius Gr. L. I 215, 5*
 PROCVL Sallustius historiarum II (*fr. 13 M.*) 'nam procul et diuersis ex regionibus', ubi Asper:
 ergo 'procul' e loco est.
- IX. *Julius Romanus de aduerbio = Charisius Gr. L. I 209, 6*
 OBUIAM pro 'obuius' Sallustius historiarum II (*fr. 112 M.*), ubi Asper ait:
 uetuste 'obuiam fuere': aduerbio maluit uti quam nomine.
 Sisenna Milesiarum XIII 'obuiam uenit', M. Cato dierum dictarum de consulatu suo 'mihi atque classi obuiam fiunt', Plautus in Bacchidibus (*IV 4, 16*) 'oho oportune mihi est obuiam'.
- X. *Seruius ad Verg. Aen. XI 801*
 NEQVE AVRAS NEC SONTIVS MEMOR haec est antiqua lectio, namque apud maiores trahebatur interdum a Graeco genetiuus singularis. hinc est et 'paterfamilias' et 'materfamilias', quae duo tantum nomina remanserunt, nam nec 'huius auras' nec 'huius custodias' secundum Sallustium, qui ait (*hist. III fr. 58 M.*) 'castella custodias thesaurorum' pro 'custodiae': ita enim etiam Asper intellegit, licet alii 'custodias' accusatiuum uelint.
- XI. *Julius Romanus de aduerbio = Charisius Gr. L. I 196, 18*
 CETERVM Sallustius historiarum III (*fr. 69, 16 M.*) 'scio equidem tibi magnas opes uirorum, armorum et auri esse, et ea re ab nobis ad societatem, ab illis

ad praedam peteris. ceterum consilium est Tigranis regno integro meis militibus belli prudentibus procul a domo per nostra corpora bellum conficere', ubi Asper: CETERVM quo modo positum est? pro 'alioquin': alioquin consilium est? an pro 'relicum', ut sit nomen: relicum consilium est?

XII. *Julius Romanus de aduerbio* = *Charisius Gr. L. I 216, 25*

RVMORE PRIMO Sallustius historiarum (*fr. inc. 17 M.*), ubi Asper: non est, inquit, nomen sed aduerbium, ut illud (*Verg. Aen. I 613*) 'opstipuit primo aspectu Sidonia Dido'.

XIII. *Julius Romanus de analogia* = *Charisius Gr. L. I 139, 22*

OMNES Sallustius in *Catilina (51, 1)* 'omnes, p. c., qui de rebus dubiis consultant ab odio amicitia i. a. m. u. d.', cum idem in eodem (*I, 1*) 'omneis homines qui sese student praestare ceteris animalibus': quod ratione potius esse subnixum sub F et sub N littera poterit ostendi. sed Asper

si <gene>tius, inquit, 'omnium' I litteram natura retinet, et in accusatiuo esse seruandam.

C. Comment. in Vergilium.

a) In Bucolica.

XIV. *Philargyrius ad Verg. Ecl. II 70*

FRONDOSA VITIS id est: de qua si quis biberit, furit. sic Varus 'et frondosam' inquit 'et semiputatam queritur uitem'. Asper 'tarditatem queritur' inquit 'quia statim post uindemiam putant uites'.

b) In Georgica.

XV. *Seruius ad Verg. Georg. II 324*

VERE TVMENT TERRAE ET GENITALIA S. P. Asper simpliciter accipit, ut 'terrae' nominatius pluralis sit; Donatus uero 'terrae' genetium uult esse singularem sed melius Asprum sequimur, ut 'genitalia semina' quae nos iacimus intellegamus, non quae ex terra siluae suscipiunt.

XVI. *Scholia Vaticana ad Verg. Georg. IV 452*

NON TE NVLLIUS bene dixit 'non te nullius': haec enim numina non humiles sunt sed magni. et significat Tisiphonen et aliter: Asper 'non nullius', inquit, id est non leuis numinis; significat autem nympharum <iram>, non, ut quidam uolunt, Orphei manium.

XVIIa. *Scholia Vaticana ad Verg. Georg. IV 520*

CICONVM QVO MVNERE MATRES Asper 'quo munere' ob quam rem uult accipi

XVIIb. *Scholia Bernensia ad Verg. Georg. IV 520*

QVO MVNERE quam ob causam, uelut Asper uult.

c) In Aeneidem.

XVIII. *Consentius Gr. L. V 402, 10*

. . . iam communi quasi consensu in scandendo non solum nostra aetate, sed etiam apud scriptores synaliphae nomen praeualuisse uideo, adeo ut quasi uno consensu paene omnes ecthlipseos exemplum non aliud dent quam (*Verg. Aen. I 3*) 'multum ille et terris', quod ipsum tamen refert quo modo scandatur. nam si 'multil' facies, episynaliphe erit secundum Asperum, qui dicit de duabus syllabis unam fieri, sicut 'tanton' ex 'tantone'. secundum me autem paragoge est etc.

XIX. *Ps. - Probus ad Verg. Ecl. VI 31 (Serv. ed. Thilo-Hagen III 2 p. 341, 7 sq.)*

Sed ut Vergilius in uersibus superioribus (*Ecl. VI 32*) 'terrarumque animaeque', cum significaret aerem, ergo in his quoque uersibus (*Aen. VI 726*) spiritum pro aere accipiemus quattuor elementorum facta descriptione nam et quod ait Vergilius (*Aen. I 58—59*) 'ni faciat, maria ac terras caelumque profundum quippe ferant rapidi secum uerrantque per auras', non, ut Asper putat, mundum in tres partes diuisit, nam pro aere uenti hic extrinsecus accipiuntur.

- XX. *Scholia Veronensia ad Verg. Aen. II 305*
 RAPIDVS MONTANO FLVMINE TORRENS Asper: 'montano' magno, aut quod monte decurrat rapidus, et 'torrens' (dicitur is), qui aestate arescens hieme attollitur, quem Graeci χειμάροον uocant, sed nos ei nomen (ab aestate) posuimus, Graeci ex hieme.
- XXI. *Scholia Veronensia ad Verg. Aen. III 691*
 COMES INFELICIS VLIXI Cornutus: num indecore hoc dicitur, cum sit Ulixes hostis Aeneae? Asper: non indecore, sed pa<the>tice et magnifice, quoniam eadem erroribus et periculis patiebatur Aeneas.
- XXII. *Scholia Veronensia ad Verg. Aen. III 701*
 APPARET CAMERINA PROCVL Asp.: Camerina Siciliae oppidum (emit)teret pestem . . ensibus in ca . . . e exhaurire eam instituerunt, quae cum attingere[n]tur, satis tetrum odorem red(didit). tum consilio capto ad oraculum Apollinis abierunt. (ibi responsum a deo est ita 'μη̄ ζίει Καμερίαν' ἀλίνητος γὰρ ἀμείνων).
- XXIII. *Scholia Veronensia ad Verg. Aen. IV 146*
 PICTIQVE AGATHYRSI Asper: 'pictos' stigmatos, ut (*Georg. II 115*) 'pictosque Gelonos'. (Laeuius) in Protesilaodamia 'fac papyrin haec terga habeant stigmata'.
 Scaurus: etc.
- XXIV. *Scholia Veronensia ad Verg. Aen. IV 178*
 ILLAM TERRA PARENS IRA INRITATA Cornutus: posset. Asp.: an(imo) inritato in deos saeuire Famam creauit, per quam quia introducuntur inuicem certantes et adulter(asse) deos (inter se) et belligerasse, haec nobis innotescerent. Famam Vergilius singulariter, atqui Sa(lustius plu)rali numero, ut in primo historiarum (*fr. 107 M.*) 'ac per omnem prouinciam magnae atque atro(ces) famae ibant), cum ex suo quisque terrore quinquaginta aut amplius hostium milia, nouas immanes f(ormas fluctibus) Oceani (ad)pulsas corporibus hominum uesci contenderent'.
- XXV. *Ps.-Probus ad Verg. Ecl. VI 31 (Serv. ed. Thilo-Hagen III 2 p. 337, 17 sq.)*
 Apte igitur Anchises de rebus diuinis alibi loquitur, ut hic Silenus. quaeramus igitur, an et ibi, sicut hic, quattuor principia designet (*Aen. VI 724—26*): 'principio caelum ac terram camposque liquentes lucentemque globum lunae Titaniaque astra spiritus intus alit'. nam terram simpliciter dixit, in campis liquentibus mare significat. ceterum caelum quod dixit, si pro igni accipimus, ubi aer? sin uero caelum pro aere, ubi ignem requiremus?
 Aemilius Asper cum hunc locum adnotaret, sic ait: haec membra naturae sic solet iungere, ut in tria diuidat; nam et alibi (*Aen. I 58*) 'maria ac terras caelumque profundum' et Homerus (*Il. XVIII 483*) similiter 'ἐν μὲν γαῖαν ἔτευξ', ἐν δ' οὐρανόν, ἐν δὲ θάλασσαν'.
 sed et Homerum ipso hoc loco possumus probare quattuor elementorum mentionem fecisse, nam 'ἐν μὲν γαῖαν ἔτευξεν' Achilles significatur, ut homo terrenus, cui arma fiebant, 'ἐν δ' οὐρανόν' aerem scilicet, in quo ista fiebant: ignem extrinsecus adhibebimus in ipso Vulcano. similiter et Ennius in Medea exule in his uersibus (*v. 284—86 V.*) 'Iuppiter tuque adeo summe Sol, qui omnis res inspicias, quique lumine tuo maria terram caelum contines, inspice hoc facinus: priusquam fiat, prohibessis scelus'. iam et hic Iuppiter et Sol pro igni, qui mare et terram et caelum continet, (ut) non dubie caelum pro aere dixerit etc.
- XXVI. *Seruius ad Verg. Aen. VI 788*
 HVC GEMINAS NVNC FLECTE ACIES totum uisum tuum huc dirige et hunc specialiter intuere. sic Asper.
- XXVII. *Seruius ad Verg. Aen. VII 169*
 SOLIO MEDIVS CONSEDDIT solium est secundum alios a soliditate dictum, secundum Asprum per antistichon quasi sodium a sedendo; nam et sella quasi sedda dicta est.

- XXVIII. *Seruius ad Verg. Aen. VII 337*
 TIBI NOMINA MILLE facies, ut (*Aen. II 558*) 'et sine nomine corpus'.
 'mille' autem secundum Euripidem, in cuius tragoedia dicit furia se non esse unius potestatis, sed se Fortunam, se Nemesin, se Fatum, se esse Necessitatem. ita dicit etiam Asper.
- XXIX. *Scholia Veronensia ad Verg. Aen. VII 341*
 EXIM Asp.: statim. haec sine ulla lectionis intercapedine pronuntianda sunt, quia *χωρὸν πρόσωπον* induxit hoc ex nocendi festinatione ideoque illam perfecto officio induxit loquentem. sic et in primo (*Aen. I 689*) Cupido matri non respondit. et 'Gorgoneis uenenis infectam' abusive non quoniam Gorgonis angues habeat, sed quoniam ut Gorgo serpentibus armata fuerit.
- XXX. *Scholia Veronensia ad Verg. Aen. VII 485*
 (TYRRHIDAE PVERI) Asp.: nomen Tyrri ab historicis traxit: Tyrrium enim aiunt fuisse pastorem, apud quem L(aunia) delituit tum, cum Ascanium timens fugit in siluas. hic Latini ulicus traditur fuisse.
- XXXI. *Seruius ad Verg. Aen. VII 543*
 ET CAELI CONVEXA PER AVRAS Probus Asper Donatus dicunt hoc loco 'per' bis accipiendum, ut: adloquitur Iunonem per caeli conuexa et per auras.
- XXXII. *Macrobius Saturn. III 5, 9*
 adeo autem omnem pietatem in sacrificiis, quae dis exhibenda sunt, ponit, ut propter contrariam causam Mezentium uocauerit contemptorem deorum. neque enim, ut Aspro uidetur, ideo 'contemptor diuum' (*Verg. Aen. VII 648*) dictus est [sc. Mezentius], quod sine respectu deorum in homines impius fuerit, alioquin multo magis hoc de Busiride dixisset, quem longe crudeliorem 'inlaudatum' uocasse contentus est. sed ueram huius contumacissimi nominis causam in primo libro originum Catonis diligens lector inueniet.
- XXXIII. *Scholia Veronensia ad Verg. Aen. VII 683*
 GELIDVMQVE ANIENEM Asp.: Ani(o) ad tertium miliarium.
- XXXIV. *Scholia Veronensia ad Verg. Aen. VIII 106*
 TEPIDVSQVE CRVOR Asp.: 'eruo' proprie, nam quamdiu in corpore est, sanguis est; cum fluit, eruo; cum exiit, tabus est.
- XXXV. *Macrobius Saturn. III 6, 13*
 nec frustra in eodem loco dixit (*Aen. VIII 270*) 'et domus Herculei custos Pinaria sacri'; quidam enim Aram Maximam, cum uicino conflagraret incendio, liberatam a Pinariis ferunt, et ideo sacri custodem domum Pinariam dixisse Vergilium. Asper '*κατὰ διαστολήν*' inquit 'Potitiorum, qui ab Appio Claudio praemio corrupti sacra seruis publicis prodiderunt'. sed Veranius etc.
- XXXVI. *Scholia ad Statii Achill. I 238*
 Velius Longus Pholum tradit aduersum centauros ab Hercule adiutum, cum Herculem recepisset hospitio. Asper tradit: Pholus dum sagittas Herculis stupet, quibus tot centauros occiderat, unam ex illis in pedem cecidisse, cuius uulnere sanari non potuit. ideo credunt nonnulli ab Hercule occisum.
 (zu Verg. Aen. VIII 294, vgl. Seruius).
- XXXVII. *Seruius ad Verg. Aen. VIII 383*
 GENETRIX NATO TE FILIA NERI 'Neri' autem pro 'Nerei': omnia enim quae in EVS exeunt hodie, apud maiores in ES exibant, ut Nereus Neres, Tydeus Tydes, et genetium in IS mittebant, Tydis Neris. sed quia plerumque S supr(em)a in latinitate detrahitur, remanebat I. hinc est 'filia Neri', 'inmitis Achilli' (*Aen. I 30*), item in Sallustio (*hist. I fr. 8 M.*) 'ad bellum Persi Macedonicum'. sic Asper.
- XXXVIII. *Seruius ad Verg. Aen. IX 4*
 SEDEBAT ut Asper dicit, 'erat', quae clausula antiqua est et de usu remota.
- XXXIX. *Seruius ad Verg. Aen. IX 30*
 ALTUS PER TACITVM sane bene addidit 'per tacitum altus', hoc est per profundam altitudinem; nam licet crescat, intra ripas tamen est, nec (ut Nilus) superfunditur campis. unde Asper distinxit 'altus per tacitum'.

- XL. *Scholia Veronensia ad Verg. Aen. IX 362*
 Asp.: de quaestionibus uel maxima. Remulus, inquit, dat nec addit nomen (nepotis, in) quo $\sigma\chi\eta\mu\alpha$ illud nobis proficit, quod Vergilius, quando dicit alicui datum nec dicit nomen, (hoc uidetur) ostendere cognominis fuisse.
 Ha(terianus . . . etc.
- XLI. *Scholia Veronensia ad Verg. Aen. IX 363*
 Asp.: et hoc obscurum, sed hoc modo fiet lucidum. primum Rutulos accipere debemus Rham(netem solum et) ex eodem schemate erit dictum, si ita uis intellegere (*Georg. I 38*) 'quamuis Elysios miretur Graecia saltus'. ita etiam Homerus (*Il. II 709? XVI 807?*) certe. forsitan et illud sic dictum (*Aen. IV 661—62*) 'hauriat hunc oculis ignem crudelis ab al(to Dardanus': ita) enim pro Dardanio et sic Aeneas, ubi genus positum pro specie. erit ergo talis sensus: pos(t mortem autem) Remuli nepotis, quem occiderit Rhamnes, potiti sunt Rutuli: hic Rutulus Rhamnes est.
- XLII. *Scholia Veronensia ad Verg. Aen. IX 373*
 SVBLVSTRI Asp.: utrum non nubila inlustrique? nam 'sub' pro 'parum' ponitur: Lucil. (*v. 1171 Marx*) 'facti subpudet ut di . . .'. an pro 'subinlustri' positum? ut (*Verg. Aen. I 453—54*) 'namque subingenti lustrat dum singula templo R. o.' Prob. hic posuit aptis(simum hoc) exemplum ex Horatio (*c. III 27, 31—32*) 'nocte (sub)lustrati nihil astra praeter uidit et undas'.
- XLIII. *Scholia Veronensia ad Verg. Aen. IX 386*
 IAMQVE INPRVDENS in Asp.: id est imprudens et ignorans se euasisse. an 'inprudens' quod supra alte(rum felix (*Aen. IX 384—35*) 'Eurya)lum tenebrae ramorum onerosaque praeda impediunt'? ergo: imprudens morari Euryalum. hoc pot(ius, ne uel mini)me intercidat sensus calor.
- XLIV. *Scholia Veronensia ad Verg. Aen. IX 402*
 Asp.: adnotandum s (uex. n). ns eam ue qi quae in metro promn (i) untes facit; ergo hic adnotemus adfectatam structuram, quod loci ora spar orationis adquiri, ut (*Aen. II 369*) 'luctus ubique pauorque et plurima mortis imago' et (*Aen. VI 254*) 'pingue superque (oleum in)fundens ardentibus extis'.
- XLV. *Seruius ad Verg. Aen. IX 418*
 PER TEMPVS VTRVMQVE congrue dicit telum per tempus utrumque transisse: ait enim 'diuersi circumspectiunt' hoc est huc et illuc ora circumferunt, per quam oportunitatem potuit telum tempus utrumque transire. Asper tamen dicit: 'per tempus utrumque' hoc est inter tempus utrumque, ut econtra (*Aen. VII 30*) 'hunc inter fluuio Tiberinus amoeno' id est per hunc.
 quod si est, intellegamus in fronte esse uulneratum.
- XLVI. *Seruius ad Verg. Aen. IX 678*
 ARMATI FERRO aut bene instructi armis aut, ut Asper dicit, ferrea corda habentes, id est dura et cruenta cogitantes, ut Ennium sit secutus, qui ait (*ann. v. 400 V.?*) 'succincti corda machaeris'.
- XLVII. *Scholia Veronensia ad Verg. Aen. X 6*
 (QVIANAM) Asp.: $\alpha\chi\chi\alpha\iota\sigma\mu\acute{o}\varsigma$; iam in quinto notatur, ubi dixit (*Aen. V 13*) 'heu quianam tanti cinxerunt aethera nimbi'.
- XLVIII. *Seruius ad Verg. Aen. X 189*
 CRIMEN AMOR VESTRVM Phaethontem amatum a Cyeno aut pie aut turpiter accipiamus necesse est. si turpiter, talis est sensus si pie amauit, secundum Asprum 'crimen' erit causa, ut alibi (*Aen. II 65—66*) 'et crimine ab uno disce omnes', ut sit sensus: o Phaethontides sorores et o Cyne, causa uestrum id est uestrae mutationis amor est, (quia sic Phaethontem amastis, ut periretis).
- XLIX. *Seruius ad Verg. Aen. X 539*
 INSIGNIBVS ARMIS Asper sic legit et utitur Sallustii exemplo, qui ait (*hist. II fr. 63 M.*) 'equo atque armis insignibus'.

Probus uero 'insignibus albis' dicit legendum, ut uestes albas accipiamus, quae sunt sacerdotibus congruae.

sicut Statius de Amphiarao dixit (*Theb. IV 218? VI 330 sq.?*).

L. *Scholia Veronensia ad Verg. Aen. X 559*

⟨AVT GVRGITE MERSVM VNDA FERET⟩ Asp.: hoc quidem apud Homerum (*Il. XXI 120 sq.*) de eo, qui in flumine trahebatur, recte positum est, at de eo, (cuius iacet in) campo corpus, si flumine (mersum dicit), non est dictum ratione. sic in quibusdam dum nimio stu(dio poeta ad) Homerum trahitur, neque temporis neque loci habet curam.

LII. *Seruius ad Verg. Aen. X 565*

IGNEM PECTORIBVS ARSISSE Asper dicit ignem hunc animae intellegendum calorem uenientem ex ferocia, ut sit: cum uim suae crudelitatis efflaret, (ut in *Georgicis (II 140)* 'spirantem naribus ignem' de equo).

alii ignem hunc fulminis uolunt, ut sit dictum, quemadmodum in primo (*44*) 'illum expirantem transfixo pectore flammam' . . .

LIII. *Seruius auctus ad Verg. Aen. X 673*

QVOSVE NEFAS Asper 'quosne' legit et adnotauit: 'ne' pro 'ue' quasi expletua particula.

LIII. *Seruius ad Verg. Aen. X 737*

HAUD TEMNENDA VIRI Asper 'uiris' legit, (ut sit: aliis haud temnenda; alioqui ipse ait (*Aen. X 732—33*) 'fugientem haud est dignatus Orodem sternere').

LIV. *Seruius ad Verg. Aen. XI 358*

VENIAMQVE OREMVS AB IPSO CEDAT Asper hic distinguit, (id est: hanc ueniam oremus, ut cedat. aut si coniuncte legeris 'cedat ius proprium regi', noua erit locutio accusatiuo iunctum 'cedat' . . .).

LV. *Seruius ad Verg. Aen. XI 801 = Fragm. X.*

LVI. *Scholia Veronensia ad Verg. Aen. XII 460*

Asper: Gygas quod similiter honore (sacris sedibus) aedem insignem ondit.

D. De uerbo.

LVII. *Priscianus institut. gramm. X 7 (Gr. L. II 499, 17 sqq.)*

SAPIO tam SAPVI uel SAPII quam SAPIVI protulisse auctores inueniuntur: Probo tamen SAPVI placet dici, Charisio (*Gr. L. I 246, 11*) SAPVI uel SAPIVI, Aspro SAPIVI et SAPII secundum Varronem (*de l. L. XI fr. 21 Wilm.*), quod Diomedes etiam approbat (*Gr. L. I 362, 25*). Nonius tamen Marcellus de mutatis coniugationibus (*c. X p. 508 M.*) sic ponit: SAPIVI pro 'sapui' Caper utrumque in usu esse contendit.

LVIIIa. *Priscianus institut. gramm. X 47 (Gr. L. II 536, 5 sqq.)*

In 'to' C antecedente inuenio PECTO, cuius praeteritum plerique PEXVI; Asper tamen PECTVI, Charisius (*Gr. L. I 245, 16*) PEXI protulerunt. Maecenas in Octauiam similiter NECTO NEXVI et NEXI. Vergilius in V (*425*) 'et innexuit armis', Sallustius in *historiarum I (fr. 144 M.)* 'nexuit catenae modo', Lucilius in V (*v. 216—17 Marx*) 'hic solus tum retia nexit', Propertius (*IV 8, 37*) 'at tibi nexisti lecto'. FLECTO uero FLEXI facit et PLECTO PLEXI antique.

LVIIIb. *Priscianus partit. XII uers. Aen. VI 131 (Gr. L. III 489, 34 sqq.)*

In 'to' desinentia uerba, C quidem antecedente, tria sunt, quorum unum in XI facit praeteritum perfectum: FLECTO FLEXI, duo autem in XVI: NECTO NEXVI, PECTO PEXVI — uel PECTVI: sic Asper De uerbo, Charisius uero (*Gr. L. I 245, 16*) PEXI protulit.

E. Vergilius Aspri.

LIX. *S. Seruius ed. Thilo-Hagen III 2 p. 533—40.*

L. Schol
 <AV
 (Il.
 eo,
 ratic
 neq
 LI. Serui
 IGN
 dum
 (ut i
 al
 (44)
 LII. Serui
 QVO
 plet
 LIII. Serui
 HAV
 aliog
 LIV. Serui
 VEN
 ueni
 noua
 LV. Serui
 LVI. Schol
 Asp
 insig

 LVII. Prisci
 SAP
 Prob
 Asp
 Diom
 tatis
 Cape
 LVIIIa. Prisci
 In 't
 Asp
 cenas
 V (4
 'next
 retia
 uero
 LVIIIb. Prisci
 In 't
 XI fa
 NEX
 uero

egendum, ut uestes albas accipiamus,
 b. IV 218? VI 330 sq.?).
 ET) Asp.: hoc quidem apud Homerum
 trahebatur, recte positum est, at de
 mine (mersum dicit), non est dictum
 stu(dio poeta ad) Homerum trahitur,

 dicit ignem hunc animae intellegen-
 t: cum uim suae crudelitatis efflaret,
 us ignem' de equo).
 it dictum, quemadmodum in primo
 flammis'. . . .
 et adnotauit: 'ne' pro 'ue' quasi ex-

 legit, (ut sit: aliis haud temnenda;
 n haud est dignatus Orodem sternere').
 T Asper hic distinguit, (id est: hanc
 te legeris 'cedat ius proprium regi',
 at' . . .).

 . . . (sacris sedibus) aedem

 499, 17 sqq.)
 IVI protulisse auctores inueniuntur:
 Gr. L. I 246, 11) SAPVI uel SAPIVI,
 nem (de l. L. XI fr. 21 Wilm.), quod
 5). Nonius tamen Marcellus de mu-
 ponit: SAPIVI pro 'sapui'

 I 536, 5 sqq.)
 uius praeteritum plerique PEXVI;
 I 245, 16) PEXI protulerunt. Mae-
 TO NEXVI et NEXI. Vergilius in
 astius in historiarum I (fr. 144 M.)
 216—17 Marx) 'hic solus . . . tum
 i . . . nexisti . . . lecto'. FLECTO
 ique.
 fr. L. III 489, 34 sqq.)
 edente, tria sunt, quorum unum in
 FLEXI, duo autem in XVI: NECTO
 I: sic Asper De uerbo, Charisius

 ri.

LIX. S. Seruius ed. Thilo-Hagen III 2 p. 533—40.